

HUMSKE POPEIFKE BOŽIDARA BREZINŠČAKA BAGOLE

Božidar Brezinščak Bagola (r. 1947.) suvremeni je intelektualac višestrukovne i višejezične umjetničke kompetencije, sustavno potvrđivane i okušane u više od četiri desetljeća književne kreacije: od prve zbirke *Bjeginac svete uspomene* (1971.), poezije hrvatskostandardnog, te, kasnije, čak i slovenskog jezičnog iskustva, sve do romana, lirске proze, pripovijedaka, ogleđa, putopisa, eseja, memoara, “hodočasničkih priča”, biografskog romana, sabranih pjesama, novela i dnevničkih zapisa – pa do respektabilnoga knjižnog broja prijevoda sa slovenskog i njemačkog jezika na hrvatski.

Svojim mnogolikim humanzmom *HUMSKE POPEIFKE* (na materinskom kajkavskom govoru Huma na Sutli) – u nakladi autora i varaždinskotopličke Nakladničke kuće Tonimir (2013.) slojevitije su od poimanja neke pjesničke zbirke, imajući značenje kajkavskog monografskog projekta u stihovima.

Status, zapravo – “pečat jezične podvojenosti” (kako će reći sâm autor u Predgovoru knjizi – one materinskoga govora i hrvatskog književnog jezika), kao da je iz filozofijske i kreacijske popudbine isprovocirao dodatne semantičke zalihe i dodatnu buntovnu skrb za jezičnom praksom vlastita, prebogatog književnog opusa.

Iz paradigmatičkih konstanti – kakve je dosad naglašavala mjerodavna književna kritika u vezi s djelom Brezinščaka Bagole (“vjera, istina, dobro, domoljublje /zavičaj”)¹ – autor se ovaj put opredijelio za koncept i univerzalnu mjeru “zavičaja”, materinskoga kajkavskoga govora Huma na Sutli. Usložnjeno koncipirana – od Predgovora, Uputa za pisanje i čitanje dr. sc. Anite Celić pjesama na humskom govoru čak sedam poetskih ciklusa (*Ves'ele popeifke*, *Svadl'ive popeifke*, *H'umski c'oumeni*, *Pozn'ati*

H'umčani, *Humska cigl'ana*, *r'udniki*, *fabr'ike*, *Humske cerkve*, *kapeilice*, *Bouži pauti*, *Humsko razgledavaje*) – knjiga-projekt *Humske popeifke*, s Rječnikom, stihovana je, poetska kajkavska “monografija” humskoga govora i mjesta. Pritom je i prvo autorovo kajkavsko poetsko iskustvo, uglazbljena pjesma *H'umčanka*, na početnom mjestu, a slijede ju bogata imenoslovlja u poetskoj formi, s prepletajem poetičkih Bagolinih konstanti u novim antologijskim pjesmama kao što su: *Caute*, *Figa v žepi*, *Ne b'audi pr'oveč 'ajhlik ...*

Konkretizam stvaralačke geste, “duhovnoga ustrojstva” kojim se opiremo “prostoru manipulacijskoga”,² zatim “vivisekcija radne i životne okolice” kao polazište i umijeće “izlaska na izazovnu duhovnu pučinu”³ i u *H'umskim popeifkama* temeljne su poetološke i semantičke jezgre. Za razliku od prijašnjih zbirki, u kojima su “poetske primjene” gramatikalnih pravila zapravo “kontrapravila”,⁴ ovdje su gramatikalnost i ortografija (s rečenicom u stihu) u svojoj, čini se, prvotnoj funkciji.

H'umske popeifke jesu slojeviti koncept, i projekt, prije svega književnog, a onda i strukovno interferentnog (pa i multimedijalnog) povezivanja – s rezultatima višestrukog obogaćivanja – koliko suvremene hrvatske (kajkavske) književnosti toliko i kajkavske leksikografije, uz dijalektološka opimljenja konkretnog organskog idioma i afirmaciju univerzalnih vrednota zavičajnosti.

Posebno valja istaknuti naglašenu civilizacijsku mjeru toga postmodernog književnog projekta u očuvanju nematerijalne kulturne baštine, kojoj je materinski jezik nepobitni temelj.

Božica Pažur

¹ Marija Lamot. *Poezija, vjera, ljubav* [Pogovor zbirci *Moja duša s tvojom*], HZKD, Tonimir, Klanjec 2012: 87-90

² Ivo Kalinski: *Predgovor* [zbirci *Staklo u nama*, Kajkavsko spravišće, Zagreb 1990:7-8

³ Anđelko Novaković, [predgovor, s omotnice, zbirci *Staklo u nama*], 1990. Anđelko Novaković, [predgovor, s omotnice, zbirci *Staklo u nama*], 1990.

⁴ I. Kalinski, *ibidem*